

KİŞİSEL VE SİYASAL HAKLAR ULUSLARARASI SÖZLEŞMESİNE EK, ÖLÜM CEZASININ KALDIRILMASINI AMAÇLAYAN İKİNCİ SEÇMELİ PROTOKOL

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 15 Aralık 1989 tarihli ve 44/128 sayılı Kararıyla kabul edilip imza, onay ve katılıma açılmıştır. İkinci Seçmeli Protokol 8. maddeye uygun olarak 11 Temmuz 1991 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye İkinci Seçmeli Protokolü henüz imzalamamıştır.

BAŞLANGIÇ

Bu Protokole Taraf Devletler,

Ölüm cezasının kaldırılmasının insan onurunun yüceltilmesine ve insan haklarının giderek geliştirilmesine katkıda bulunacağına inanarak,

10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin üçüncü maddesi ile 16 Aralık 1966 tarihinde kabul edilen Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 6. maddesini hatırlatarak,

Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin altıncı maddesinin, kaldırılmasının arzu edildiğini ciddi biçimde ima edecek şekilde ölüm cezasının kaldırılmasından söz ettiğini not ederek,

Ölüm cezasının kaldırılmasının yaşama hakkının kullanılmasında bir ilerleme olarak kabul edileceğine ikna olarak,

Ölüm cezasını kaldırmak için uluslararası bir yükümlülüğü taahhüt etmeyi arzularak,

Aşağıdaki hükümlerde anlaşmışlardır:

Madde1- Ölüm cezası uygulama yasağı

1. Bu Protokole Taraf bir Devletin egemenlik alanında bulunan hiç kimse idam edilemez.

2. Her bir Taraf Devlet kendi egemenlik alanı içinde ölüm cezasını kaldırmak için gerekli bütün tedbirleri alır.

Madde 2- İzin verilen çekince

1. Bu Protokolü onaylanma veya katılma sırasında, savaş zamanında işlenen askeri nitelikteki çok ciddi suçlar için verilen mahkumiyet kararından sonra savaş zamanında ölüm cezasının infazını öngören çekinceler dışında, bu Protokole konulan her hangi bir çekince kabul edilemez.

2. Onay veya katılma anında böyle bir çekince koyan bir Taraf Devlet, savaş zamanında uygulanabilecek ulusal mevzuatın ilgili hükümlerini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirir.

3. Bu tür bir çekince koyan bir Taraf Devlet, kendi toprakları üzerinde bir savaşın başlamasını ve sona ermesini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirir.

Madde 3- Devlet Raporları

Bu Protokole Taraf olan Devletler, bu Protokolü uygulamaya geçirmek için aldıkları tedbirlerle ilgili bilgileri Sözleşmenin kırkıncı maddesi gereğince İnsan Hakları Komitesine sundukları raporlarda belirtirler.

Madde 4- İnsan Hakları Komitesinin bir Sözleşmecî Devlet tarafından yapılan şikayetleri alma yetkisi

Sözleşmenin kırk birinci maddesine göre beyanda bulunmuş olan Devletler bakımından İnsan Hakları Komitesinin bir Taraf Devletin diğer bir Taraf Devletin yükümlülüklerini yerine getirmediğine dair şikayetleri alına ve inceleme yetkisi, Taraf Devlet bu Protokolü onayama veya katılma anında aksine bir beyan bulunmadıkça, bu Protokol hükümleri bakımından da geçerlidir.

Madde 5- İnsan Hakları Komitesinin Bireyler tarafından yapılan şikayederi alma Yetkisi

İnsan Hakları Komitesinin 16 Aralık 1966 tarihinde kabul edilen Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin Birinci Seçmeli Protokolüne Taraf Devletler bakımından Devletlerin egemenlik alanında bulunan bireylerden gelen şikayetleri alma ve inceleme yetkisi, söz konusu Taraf Devlet bu Protokolü onaylama veya katılma anında aksine bir beyanda bulunmadıkça, bu Protokol hükümleri bakımından da geçerlidir.

Madde 6- Sözleşme ile ilişkisi ve yükümlülük azaltma izni bulunmaması

1. Bu Protokolün hükümleri, Sözleşmeye ek hükümler olarak uygulanır.

2. Bu Protokolün ikinci maddesine göre yapılması mümkün olan çekinceler saklı kalmak kaydıyla, bu Protokolün birinci maddesinin birinci fıkrasında güvence altına alınan hak, Protokolün dördüncü maddesindeki yükümlülük azaltmaya tabi tutulamaz.

Madde 7- İmza, Onay ve Katılma

1. Bu Protokol, Sözleşmeyi imzalamış olan bütün Devletlerin imzasına açıktır.

2. Bu Protokol, Sözleşmeyi onaylamış ve katılmış Devletlerin onayına tabidir. Onay belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine tevdi edilir.

3. Bu Protokol, Sözleşmeyi onaylamış veya katılmış Devletlerin katılmasına tabidir.

4. Katılma, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine katılma belgelerinin tevdi edilmesiyle yükümlülük kazanır.

5. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri bu Protokolü imzalayan bütün Devletleri, kendisine tevdi edilen her bir onay veya katılma belgesinden haberdar eder.

Madde 8- Yürürlüğe girme

1. Bu Protokol, on tane onay veya katılma belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'ne tevdi edilmesinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

2. On onaylama veya katılma belgesinin tevdi edilmesinden sonra bu Protokolü onaylayan veya katılan Devletler için bu Protokol, kendi onay veya katılma belgesinin tevdi edilmesinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 9- Federal Devletlerde geçerliliği

Bu Protokolün hükümleri, Federal Devletlerin her tarafında hiç bir sınırlama veya istisnaya tabi tutulmaksızın uygulanır.

Madde 10- Genel Sekreter tarafından yapılan bildirimler

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Sözleşmenin 48. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen bütün Devletleri aşağıdaki konularda bilgilendirir:

a) Bu Protokolün ikinci maddesine göre yapılan çekinceler bildirimler ve beyanlar;

b) Bu Protokolün dört ve beşinci maddelerine göre yapılan beyanlar;

c) Bu Protokolün yedinci maddesine göre verilen imzalar, onaylar ve katılmalar;

d) Bu Protokolün sekizinci maddesine göre Protokolün yürürlüğe girme tarihi.

Madde 11- Orijinal metin

1. Bu Protokolün eşit ölçüde Orijinal olan Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinleri Birleşmiş Milletler arşivinde saklanır.

2. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Protokolün onaylı örneğini Sözleşmenin kırk sekizinci maddesinde belirtilen Devletlere iletir.